

OBSAH

1. Úvod do ekonomie veřejného sektoru	9
1.1 Veřejná ekonomie jako vědní disciplína	9
1.2 Vymezení, charakteristické znaky, vztahy k soukromému sektoru, rozsah	10
1.3 Smíšená ekonomika	12
1.4 Kontrolní otázky	13
1.5 Klíčové pojmy	14
2. Ekonomické základy moderního státu	15
2.1 Historický vývoj aktivit a funkcí státu	15
2.2 Tržní selhání	16
2.3 Alokační úloha státu	19
2.4 Zdroje ve společném vlastnictví	19
2.5 Veřejné statky	21
2.6 Veřejné statky a tržní selhání	23
2.7 Externality a smíšené statky	24
2.8 Distribuční úloha státu	29
2.9 Regulační úloha státu	32
2.10 Stabilizační úloha státu	33
2.11 Další funkce státu	33
2.12 Politická ekonomie	34
2.13 Vládní selhání	34
2.14 Kontrolní otázky	35
2.15 Klíčové pojmy	35
3. Veřejný sektor ve smíšené ekonomice, příčiny existence a funkce veřejného sektoru	36
3.1 Význam veřejného sektoru	36
3.2 Příklady činností veřejného sektoru	37
3.3 Rozsah veřejného sektoru	38
3.4 Veřejný sektor a základní ekonomické otázky	39
3.5 Veřejný sektor v České republice	44
3.6 Funkce a činnost veřejného sektoru	46
3.7 Struktura veřejného sektoru	50
3.8 Kontrola	53
3.8.1 Pojetí a druhy kontrol	53
3.8.2 Veřejná kontrola	55
3.9 Faktory efektivnosti veřejného sektoru	56
3.10 Kontrolní otázky	57
3.11 Klíčové pojmy	57
4. Potřeby a jejich uspokojování, veřejný zájem	59
4.1 Dělení potřeb	59
4.2 Proces uspokojování potřeb	60
4.3 Veřejný zájem	62
4.4 Podstata a obsah veřejného zájmu	62
4.5 Charakteristické znaky veřejného zájmu	63
4.6 Ekonomické aspekty veřejného zájmu	64

4.7	Kontrolní otázky	65
4.8	Klíčové pojmy	65
5.	Veřejné statky a jejich ekonomická analýza	67
5.1	Veřejné statky a jejich dělení	67
5.2	Integrace čistého veřejného statku do ekonomické analýzy	68
5.3	Pigouviánský přístup	69
5.4	Efektivní zabezpečení veřejného statku: analýza dílní rovnováhy	70
5.5	Optimální zabezpečování veřejného statku: analýza celkové rovnováhy	71
5.6	Veřejné statky a decentralizované plánování	72
5.7	Wicksellův a Lindahlův model zabezpečování veřejných statků	74
5.8	Smíšené statky	74
5.9	Smíšené veřejné statky a teorie klubů	75
	5.9.1 <i>Buchananův model klubů</i>	75
5.10	Veřejné statky a soukromé náklady veřejných fondů	75
5.11	Pseudotržní mechanismy projevování preferencí	76
5.12	Příklad mechanismu projevování preferencí	76
5.13	Kontrolní otázky	78
5.14	Klíčové pojmy	78
6.	Kolektivní volba	79
6.1	Problematika kolektivní volby	79
6.2	Definování problému kolektivní volby	79
6.3	Princip veřejného zájmu proti principu osobního zájmu	82
	6.3.1 <i>Princip veřejného zájmu</i>	82
	6.3.2 <i>Princip osobního zájmu</i>	83
6.4	Kritéria pro pravidla společenské volby	84
6.5	Hlasování	85
6.6	Východiska z Arrowova paradoxu	89
6.7	Transakční náklady a netržní rozhodování	89
6.8	Ekonomická teorie politiky	90
6.9	Politický hospodářský cyklus	94
6.10	Kontrolní otázky	97
6.11	Klíčové pojmy	97
7.	Teorie veřejné volby státního zásahu	99
7.1	Modely vlád	99
7.2	Behavioristické problémy všemocných vlád	102
7.3	Kategorizace neefektivnosti	105
7.4	Shrnutí teorie veřejné volby státního zásahu	107
7.5	Korupce	109
7.6	Kontrolní otázky	112
7.7	Klíčové pojmy	112
8.	Sociální politika	113
8.1	Cíle sociální politiky v čase	113
8.2	Principy sociální politiky	114
8.3	Funkce sociální politiky	116
8.4	Nástroje sociální politiky	117
8.5	Subjekty sociální politiky	118
8.6	Důchodový systém	118
8.7	Transformace sociálních služeb	119

8.8	Kontrolní otázky	119
8.9	Klíčové pojmy	120
9.	Státní zásahy a jejich efektivnost	121
9.1	Tržní selhání - příčiny	121
9.2	Druhy tržních selhání	121
9.3	Fiskální - rozpočtová politika	123
9.4	Monetární politika	125
9.5	Kontrolní otázky	127
9.6	Klíčové pojmy	128
10.	Hospodářská politika státu, řízení ve veřejném sektoru, rozpočty, byrokraté a efektivnost	129
10.1	Hospodářská politika státu a její cíle	129
10.2	Účinnost hospodářské politiky státu	130
10.3	Veřejné rozpočty a fiskální politika	132
	10.3.1 <i>Nástroje fiskální politiky</i>	133
	10.3.2 <i>Cíle fiskální politiky</i>	133
	10.3.3 <i>Expanzivní a restriktivní hospodářská politika</i>	135
10.4	Státní rozpočet	135
10.5	Rozpočty a byrokraté	138
10.6	Ekonomická analýza byrokracie	141
10.7	Byrokraté a neefektivnost alokace: Niskanenův model	143
10.8	Problém principála a agenta: poptávka vynucená stranou nabídky	145
10.9	Byrokraté a neefektivnost X	146
10.10	Přehled úspornosti, efektivnosti a účelnosti	147
10.11	Proces rozpočtovacího rozhodování	149
10.12	Zlepšení procesu rozpočtovacího rozhodování	152
10.13	Kontrolní otázky	153
10.14	Klíčové pojmy	153
11.	Teorie růstu veřejného sektoru a jeho financování	155
11.1	Historický vývoj růstu veřejného sektoru	155
11.2	Faktory ovlivňující růst veřejných výdajů	156
11.3	Teorie růstu veřejných výdajů	157
11.4	Modely vysvětlující růst veřejných výdajů	159
11.5	Kontrolní otázky	160
11.6	Klíčové pojmy	160
12.	Veřejné výdaje, daně a ekonomické účinky zdanění	162
12.1	Dělení veřejných výdajů	162
12.2	Určení objemu veřejných výdajů	162
12.3	Složení veřejných výdajů	163
12.4	Polemické veřejné výdaje	163
12.5	Veřejné příjmy	164
12.6	Daně, klasifikace daní	164
12.7	Ekonomické důsledky zdaňování, daňová incidence	165
12.8	Daňová kvóta, složená daňová kvóta	167
12.9	Kontrolní otázky	168
12.10	Klíčové pojmy	169
13.	Regionální politika	171
13.1	Příčiny vzniku regionální politiky	171
13.2	Definice regionální politiky	172

13.3	Stručná historie vývoje regionální politiky	173
13.4	Motivy existence regionální politiky	174
13.5	Nástroje regionální politiky	178
	13.5.1 Makroekonomické nástroje	178
	13.5.2 Mikroekonomické nástroje	180
	13.5.3 Ostatní nástroje regionální politiky	182
13.6	Kontrolní otázky	182
13.7	Klíčové pojmy	183
14.	Regionální a strukturální politika Evropské unie	184
14.1	Rozpočet EU	185
14.2	Vznik a vývoj regionální politiky v EU	186
14.3	Principy regionální politiky EU	188
14.4	Územní jednotky (NUTS)	189
14.5	Strukturální fondy	190
14.6	Finanční nástroje (formy pomoci)	191
14.7	Programovací dokumenty	192
14.8	Srovnání Cílů a nástrojů politiky soudržnosti v současném a budoucím programovém období	193
14.9	Regionální politika EU 2007-2013	193
14.10	Srovnání regionů v rámci Evropské unie	195
14.11	Kontrolní otázky	198
14.12	Klíčové pojmy	199
15.	Světová globalizace, globalizace ekonomiky a společnosti	200
15.1	Globalizace	200
15.2	Obchodování v rámci globální ekonomiky	202
15.3	Hlavní měny ve světové ekonomice	203
15.4	Nadnárodní organizace a integrační uskupení	204
	15.4.1 WTO - Světová obchodní organizace	204
	15.4.2 Světová banka	206
	15.4.3 Mezinárodní měnový fond	207
	15.4.4 Evropská unie	208
	15.4.5 NAFTA	211
	15.4.6 Další zóny volného obchodu	212
	15.4.7 OECD a G7/8	213
	15.4.8 Regionální rozvojové banky	214
	15.4.9 Neziskové a nevládní organizace	215
15.5	Rating a hodnocení států a firem	216
15.6	Rozdíly mezi příjmy bohatých a chudých zemí	218
15.7	Podpora rozvoje třetího světa	219
15.8	Korupce ve světové ekonomice	221
15.9	Praní špinavých peněz	222
15.10	Daňové ráje	223
15.11	Ilegální zboží na světových trzích	225
15.12	Světová ekonomika, globalizace a dopady na životní prostředí	227
15.13	Hospodářské sankce ve světové ekonomice	228
15.14	Přehled vybraných statistik Světové banky a dalších institucí	230
15.15	Kontrolní otázky	233
15.16	Klíčové pojmy	234
16.	Použitá literatura	236